קח: יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

יכול יהא קודם לבן. פריב"ס יהא קודם לבן ולא לאח כדמסיק בתר הכי דאדרבה מרבה אני את האח שכן קם תחת אחיו ליבום ולא פריך השתא שיקדום [1]אב לבן דהא פשיטא ליה להאי תנא שאין להקדימו אלא לאחד מהן או לאח או לבן ולאו למרוייהו דהא מי לאו נכתב שאינו לא היינו מקדימין אפי' לאחד (ג) שהרי האב אינו קם תחת בנו לשום דבר ולכך השתא דכתב שאינו די אם נקדימנו לאחד מהן וכזה נושא ונותן איזה מהן קרוב יותר אם אז בן ונקדימנו למרוחק שבהן ואין נראה פירושו כלל דכיון דאין סברא להקדימו אלא לאחד מהן מה צריך לדרשא דהקרוב קרוב מסברא יש לי להקדימו לאח יותר מלבן כדמסיק כלום יש יבום אלא במקום שאין בן ונראה לפרש דהשתא קאמר יכול יקדום אף לבן דמדכתב שאינו להקדיש אקדמוניה לכל הכתוב בפרשה תלמוד לומר הקרוב אלא דקרוב קודם ומה ראית דמוקמת הקרוב לבן ושאלו להקדיש לאח אימא מיפקיד יכול יהא קודם לבן. ואם אתמר אם כן לא יירשו בן ובת ואח לעולם אם האב קודם לבן שהרי האב יורשו בקבר ואם יקדום אבי המת לבנו ולבתו ולאחיו יקדום אחריו אבי אביו דנמלה ממשמשת והולכת עד לאוכן כדנקיטא ליה לקמן (דף קט:) ויש לומר דאיכא לאוקומי לקרא דיורשין בן ובת ואח בבן דגר ובבן בנו של גר כדי לקיים שיירשנו אחי אביו אי נמי היכא דאיכא בן ובת אז אח לא אתמר דממשמשת והולכת כיון דדרים מקבלת לקמן (דף קט:) שאין לך מעביר נחלה משבט לשבט אלא בת הואיל ובנה ובעלה יורשה דאם כן נמצא כל נחלות מעבירות משבט לשבט דממשמשת נחלה עד יעקב אבינו ומורים לכל ישראל כיון שהאבות קודמין לבן ולבת ולאח דשב"א ואם תאמר אחי אביו דכתב רחמנא למה לי מיפוק לי מאין לו עיין עליו דדרשי' מינה לקמן (דף קטו.) דנחלה ממשמשת ובאה ותירץ ריב"ם דכתביה לאשמועינן דקראי שלא כסדרן כתיבי דאי לא כתב אחי אביו הוי אמינא דכסדרן כתיבי ואחי המת קודמין לאב אבל השתא דכתב אחי אביו על כרחך לא נכתב שאינו אלא להקדימו לאחין דלהקדימו לאחי האב לא איצטריך דלאחיו דכתב אחי המת דבשלמא בני אח אשכחן שום קורבה שקם תחת אחיו ליבום אבל באב לא מצינו כלל: **ומה ראיה לרבות את הבן.** אל מת שאינו לבני המת היכא דליכא אב ולהוציא את האח ולומר שהאב קודם לאח וכל שכן שהבן שקודם לאב קודם לאח אדרבה מרבה אני את האח דלבן קמיה: **מרבה אני את הבן.** מנון בן לאוכן שיקום תחת אביו לנחלה עפי' משמעון אחי לאוכן שהרי קם מנון תחת אביו לאוכן ליעוד שאם קנה לאוכן אמה העבריה יכול ליעדה לו כשירלה בכסף מקנתה שנתן לאביה זה ימים וכבר ניתנו להולאה ואין לריך ליתן קדושין אחרים אלא כך יאמר הרי את מיועדת לי כדכתיב (שמות כא) ואם רעה בעיני אדוניה אשר לא יעדה וגו' מכלל שיכול לייעדה וגם לבנו יכול לייעדה כדכתיב [שם] ואם לבנו ייעדנה וגו' אבל לאדם אחר אין יכול לייעדה אלא מ"כ יקדשנה האיש קדושין גמורין ואפי' לאחיו אין יכול לייעדה: **ולעדה אחווה.** דדרשינן בערכין בפרק אין מקדישין (כה:) ותניא נמי בתורת כהנים[2] ואם לא יגאל את השדה (ויקרא כז) בעליו שהקדישו ואם מכר את השדה הגזבר מכרה לאיש אחר ולא לבנו של מקדיש והיה השדה בצאתו ביובל קודש וגו' שיוצאה לכהנים ביובל אבל אם לא פדאו איש אחר אלא בנו מוחרת לאביו ביובל אבל אם אחיו של מקדיש פדאו יוצאה לכהנים כדכתיב לאיש אחר דהיינו אחיו אבל בנו לאו אחר הוא והתם נמי פרכינן מה ראית לרבות את הבן כו' (כ) כי הכא שכן קם תחת אביו כו'. אבל לא מצי למימר שכן קודם את אחי המת לנחלה כמו שסדור בפרשה ואם אין לו בן והעברתם את נחלתו לבתו ואם אין לו בת ונתתם את נחלתו לאחיו דקראי לאו כסדרן כתיבי כדמוכח קרא כדכתב הקרוב קרוב קודם וגימא דאת קודם בין לאב בן: **אדרבה מרבה אני את האח כו'.** ומהפכינן קרא כי האי גוונא אינ כי יומות ונתתם את נחלתו לאחיו ואם אין לו אחים ונתתם את נחלתו לבנו אי נמי ואם אין לו אחים וכן אין לו בת והעברתם את נחלתו לבתו ואם אין לו בת ונתתם את נחלתו לאחיו ואם אין לו אחים לאחיו הקרוב אליו ממשפחתו וירש: **ליבום.** כדכתיב (דברים כה) כי ישבו אחים יחדו ומת אחד מהם וכן אין לו וגו' אבל הכן אינו מייבם את אמו: **ומשני כלום יש יבום כו' הא יש בן אין יבום.** אלמא אפילו לגבי יבום קם הבן תחת אביו אבי אביו שהרי פוטר אותה ממנו: **דהכא** קא נרע לאחיו מייבום הלבך מרבה אני את הבן ומוצא אני את האח: ולפה לי לתרוצי כלום יש יבום כו' ואיתיקוק אחר וכו' ואמרי' בנמי ת"ר אם לא יגאל את השדה הבעלי' אם מכר נזבר את

ועוד כדכתיב ואיש כי ימות וכן אין לו וגו'. הא יש לו בן בנו יורשו וכי היכי דפרשת נחלות פתחה בירושת הבן לאביו כך היה לו לתנא לפתוח: [3]**מדא דאתחולי כו'.** מסקנת דקושיא היא: **דאפיא ליה מדרשא.** שהאב נוחל את בנו: **דפניא ונתפס את נחלתו לאחיו הקרוב אליו זה האב.** שלא מת ואשמעינן קרא שהאב פעמים שיורש את בנו דשאר היינו אביו כדכתיב (ויקרא יח) שאר אביך הוא כדלקמן וכתיב נמי [שם כא] כי אם לשארו הקרוב אליו לאמו ולאביו וגו': **מלמד שהאב.** שלא מת קודם לאחיו של מת כגון שאם מת ראובן בלא בנים יעקב יורשו ולא שמעון אחיו יורשו. ולקמיה מפרש ואזיל היאך למידין אנו מכאן שקודם לאחין ולא לבנים ובנות של מת. ולקמן [קט.] פרכינן והא קראי לאו הכי כתיבי ומשני קראי שלא כסדרן כתיבי דאמלי דכתיב הקרוב אליו דמשמע הקרוב קרוב קודם אתא לגלויי על הקרוב קודם אלא דכתיב כסדרן כתיבי אלא דמקמי דאיכא הקרוב אליו דמשמע הקרוב קרוב קודם אתא לגלויי על [4](פי) סדר נחלות דשלא כסדרן כתיבי אלא הקרוב קרוב מקדים לירש וכן מסדר אותן אים כי יומות וכן אין לו והעברתם את נחלתו לבתו אי לאחיו לאחיו אביו אבי אביו לאחיו אביו אבי אביו לאחיו אביו אבי אבי